

Editorial: O výzvách a lidech

První editorial nového vedoucího redaktora by měl být plný vizí, inovací a zajímavého programového prohlášení. Tento bude poněkud odlišný – bude poděkováním, slibem a úvahou nad příležitostmi a těžkostmi, které nás mohou čekat.

Pedagogická orientace je časopis s dlouholetou tradicí (příští rok nás čeká výročí, ale o tom jindy), řazený mezi přední české odborné pedagogické časopisy. Je proto velkou ctí i velkou zodpovědností časopis převzít, tím spíše po řadě výborných vedoucích redaktorů. Na tomto místě se sluší poděkovat – zejména prof. Janíkovi, za jehož působení jsem do redakce nastoupila a začala se učit, a doc. Knechtovi, který mi umožnil dále se ponořit do redakční práce a stát se jeho zástupkyní. Oba pro časopis odvedli neuvěřitelný kus práce a doc. Knecht předává časopis bezproblémově fungující, vyhledávaný nejen čtenáři, ale i autory. Poděkování samozřejmě patří také všem redaktorům, se kterými jsem mohla spolupracovat, a kteří mi svým dalším zapojením do práce časopisu neustále umožňují čerpat ze své moudrosti a ze svých zkušeností.

Po poděkování následují sliby. Mým hlavním záměrem je udržet tradici časopisu, která dle mého názoru spočívá především v důrazu na odbornou kvalitu, redakční preciznost a také lidský přístup. Všechny tři atributy dělají z Pedagogické orientace to, čím je, ale všechny mají svou cenu.

Tím se dostáváme k příležitostem a také těžkostem, které nás mohou v blízké budoucnosti potkat. Nacházíme se v období publikační nestability, kdy je chování zainteresovaných subjektů (autorů, jejich zaměstnavatelů, grantových agentur, státu poskytujícího dotace na výzkum a publikace) méně předvídatelné. Na stole je nová metodika, které ne každý dobře rozumí. Autoři hledají bezpečné publikační strategie – mezi ty patří publikování v indexovaných časopisech (WoS a Scopus), publikování v angličtině (viz např. pravidla pro habilitační řízení na MU) apod. Tyto strategie jsou obecně podporovány i nepsanými pravidly grantových žádostí („bez slíbeného impaktu není šance“).

Nová situace má samozřejmě vliv na odborné časopisy. Vliv nemusí být překotný ani likvidační, ale zřejmý (minimálně v Pedagogické orientaci) je. Bez nároku na rigorózní analýzu textů přicházejících do redakce a spoléhajíc na zkušenost člověka zapojeného do redakčních procedur po posledních osm let, si dovoluji tvrdit, že se mění nejen objem, ale i charakter textů zasílaných redakci. Texty jsou méně časté než před několika lety, a ačkoliv přichází řada zajímavých a kvalitních textů, část textů se ukazuje jako problematická. Některé musí být odmítnuty na vstupu, např. z důvodu nedostatečného odborného vhledu. Neodmítnuté texty

mají někdy „těžký osud“ nejen v redakčním, ale i recenzním řízení. Pokud se sejde více textů s „těžkým osudem“, může to v extrémním případě vést až k problému naplnit jednotlivá čísla, naštěstí zatím jen zřídka.

Jak si tedy udržet kvalitu, udržet kvalitní autory, dostát tradici, dále se rozvíjet? Velkou příležitostí je zařazení do „kvalitních databází“, o které Pedagogická orientace dlouhodobě usiluje. Snad neodhalím příliš, prozradím-li, že hodnocení databáze Scopus, které máme pro náš časopis k dispozici, je veskrze pozitivní – časopis je na úrovni, dodržuje etické kodexy, publikuje kvalitní texty. Jedinou výtkou je občasné zpožděné vydání časopisu, zpravidla v řádu jednotek týdnů. Na jednu stranu je tato výtka úsměvná – posuzování databáze Scopus (minimálně v našem případě) trvá roky, odpovědi na dotazy přichází v řádu týdnů až měsíců, ale vliv na posouzení mají dny až týdny na straně časopisu. Na stranu druhou, může formální hledisko (termín vydání) převážit nad jednoznačně pozitivním hodnocením kvality časopisu?

Výtka Scopusu je pro mě jakožto novou vedoucí redaktorku těžkostí, ale také příležitostí a výzvou. Ve své nové roli bych proto chtěla hledat rovnováhu mezi třemi aspekty: (1) zachováním výše zmíněných tradičních atributů Pedagogické orientace (odborná kvalita, precizní redakční práce, lidský přístup), (2) novým publikačním chováním autorů a (3) požadavky Scopusu a dalších databází.

Je proto možné, že se tak redakce v budoucnu dostane před volbu, která se bude týkat unikátních situací, ale bude formovat charakter časopisu jako celku. Bude volit mezi vstřícností, lidským přístupem, ochotou k jednání, a striktním nastavením termínů, postupů, pravidel. Vyjít včas s jedním či dvěma kvalitními texty, nebo s větším či menším zpožděním, ale počkat si na texty, které za to stojí, ať už se „zasekly“ kdekoliv? Jak zachovat kvalitu, vstřícnost, termíny, a především chladnou hlavu?

Jako nová vedoucí redaktorka nemůžu slíbit zázraky. Nelze slíbit, že každé číslo bude naplněné nejkvalitnějšími texty z české i zahraniční produkce, že nikdy nedojde k chybě či zpoždění. Co bych ale slíbit chtěla, že začnu u sebe. Pokusím se vycházet lidem a ostatním redakcím vstříc, aniž bych slibovala, co nemůžu splnit. Pokusím se spolupracovat s redakcí tak, abychom jako celek dodržovali termíny, které si stanovíme a které slíbíme. Pokusím se udržovat co nejvyšší kvalitu časopisu nastavenou předchozími vedoucími redaktory při zachování křehké rovnováhy mezi uspokojením autorů, recenzentů, databází, a na prvním místě čtenářů.

Eva Minaříková